

Ecclesiastice historie

collocat: pferens ei Aristionē quēdam. z
euidēter eū psbyterū nomiat: vt p hec cōs
probet verū esse illud qd qdā Asiani scri
būt q duo sint apō Ephesuz sepulchra: z
vtrūq; Joannis appellet. Quib; si dīlī
genci? intendam? fortassis secūdus hic
erit Joānes: si ille n̄ credit p̄m? sub cui?
nomie reuelatio habet que appellat Joā
nis. Sed z hic ipse de quo nobis sermo ē
Papias: apostolor; se verba ab his qui se
cuti eos fuerāt Aristione vicz z Joanne
psbytero asserit suscepisse. Un̄ et frequēt
noiatim in cōmentarijs suis a Joanne z
Aristione traditū sibi de singul; quibusq;
cōmemorat. Reminit sane idem ipse etiā
de quibusdā mirabilib; in ope suo: que
p̄terēda mime censeo: Per Philippi ei
euāgeliste filias p̄phetissas hec sibi tradit
ta esse designat. mortuū resurrexisse tēp
orib; suis dicit. Sz z d̄ Justo q cognomī
natus est Barnabas refert miraculuz in
genio: q; venenū biberit z nihil est h̄ trīste
ptulerit. p̄ter dñi fides. Just? autē ipse ē h̄:
qui post saluatoris ascēsum a sc̄tis aplis
cū Matthea ad ap̄latus sortē statut? est:
sicut in Actib; ap̄lor; cōmemorat. Dicit
autē z alia plurima a maiorib; sibi tradita
miracula: z nouas quasdā pabolas s. lūa
toris: z doctrinā incognitā magisq; fabul
losa: mille ānos futuros post resurrecti
onē: q; corporalit̄ regnū ch̄i in hac ter
ra futurū sit. Sed ego puto eū sp̄iales z
mysticas apostolor; traditiōes corporalit̄
z fm̄ l̄ram suscepisse: nec potuisse discer
nere ea que illi in figuris velut lactantib;
z paruulis loq̄bant: qui et reuera etiā ex
ip̄is q cōscripsit opusculis: exigui sensus
vir z min? capac; ostēdit. Huius tñ post
se ecclesiastic; vir; erroris hui; p̄buit cau
sas: auctoritate; dogmati tñ ex vetustas
te tribuēs: nō etiā ex ratioe dictor; sic Hy
reneo: z si quis alius eū i hac p̄visus est
sequi. Alia quoq; q; plurima sup̄ memora
ti Aristionis refert tanq; ei ex p̄bis dñi
tradita: Joānis psbyteri: q; si q; vult ple
nius noscere: ip̄os eius relegat libellos.
Nos tñ illud assumemus ex his: quod de
Marco euāgelista bis ptulit p̄bis. Etia;
hoc inquit psbyter narrabat: q; Marcus
iterpres fuerit Petri: z q; cūq; meminerit
ab eo dicta pscripserit. Nō tñ p ordinem

ea q; a dño dicta sūt vel facta digesserit: q;
nō ip̄e auditor dñi fuerit vel seccator: sed
nouissime (vt dixi) Petro adhesit ad vsuz
ac misterii p̄dicādū: ad pscribendos do
mini smōes. Ita q; nihil peccauit Mar
cus i eo q; ita quedā scripserit: quasi qui
passim audita recordari vidcat. Et h̄ so
lūm satis egit ne qd exaudiret somitteret:
aut aliqd falsum scriberet. Hec de Mar
co scribit Papias. Sz z de Mattheo ita
refert. Matthe? qdem scripsit hebreo ser
mone. Interpretat? est autē ea q; scripsit
vnusq; sicut potuit. Hec etiā de Mat
theo. At si sane idē Papias testimonijs
ex epla Joānis p̄ma: et Petri sūt prima.
Simul z h̄storia quā subūgit de mulie
re adultera que accusata ē a iudeis apō
dñm. Habet autē in euāgelio qd dicit fm̄
Hebreos scripta ista pabola. Sz de his
ista sufficiant.

Explicit Liber tertius

Incipit liber quartus

ecclesiastice historie: cū caplor; anno
tatione.

Qui sub imperio Traiani Rhomanos
rū v̄ Alexandrinorū ep̄scopi fuerint.

Capitulum I.

Dodecimo an
no principatus Traiani
cesaris: Eerdo que pan
lo añ memorauim? Alex
andrinorū gubernare
plebem diē obā: post que q̄tus ab aplis.
Prim? noie sacerdoti inibi iura suscepit.
Eadem tempestate Alexander q; rhome
cū octauū annū Euaristius sacerdotā adu
mistratiōis ip̄esset q̄nta successione post
Petri atq; paulū plebis gubnacula sortē
t? ē. Et qdē saluator; n̄i institutio: ecclesiā
rūq; p̄fect? crescebat indies. Iudeor; por
ro funera densissimis cladib; exagitabāt.
Itaq; postq; p̄dict? ip̄stor; annū decimū
octauū p̄ncipat? igressus ē: rursuz iudeo
rū tumult? exarsit: quo magn? mor; n̄c
rus gent; ei? occubuit. Nam z Alexandrie
z p̄ Egyptū v̄ Lyrenen tanq; atroci qdā
seditiosq; spū exagitati: p̄mo simul com
manētib; vicinisq; gentib; i ferre certami

na. Tū deinde paulatim seditōe crescen-
te sequenti iā āno bellū publicū z n̄ minimū
intulere rhomano duci. Tūc lupō cuidā
ī ptibz egypti ac sane p̄mo plio iudeos se-
cuta victoria est. Sed gentiles q̄ ex acie
fugerant irrupentes Alexandriā iudeos si-
quos forte inibi reppererant captos in-
teremere. Quoz auxilio destituti reliq̄ q̄
apud Ezyrenen rebelles exiterāt velut de-
sperātes ad agros egypti z castella vastā-
da vertunt duce Luca. Aduers⁹ hos im-
pator mitritē exercitu peditūz atq; equi-
tū: sed z nauali manu Marcū turbonez:
qui multis sane plijs nec puo tēpore con-
sumptis mlta milia iudeoz nō mō apud
Ezyrenē: sed z in egypto q̄ Luca auxilium
ferebāt pstravit ac ptulit.

Qualia sub eodē passi sunt iudei.

Capitulū. II

DPrinceps hō rhoman⁹ etiam eos
q̄ apud Desopotamiā cōsistebāt
iudeos rat⁹ silia ausuros: Lucio
quieto precipit delere puinciam
fundit⁹: ac totaz gentem penit⁹ excidere.
Tū ille directa acie magnā eoz multitu-
dinē sternit. Cui⁹ facinoris grā quiet⁹ re-
muneratiōis vice ab impatore puincie
iudee indeptus est p̄fidatū. Sed hec etiā
grecoz gentiliuz historiographi p̄ singu-
las quasq; etates ordine eodem memorie
tradiderunt.

Qui sub Adriano fidei defensiones
scripserint.

Capitulū. III

Traiano aut viginti ānis min⁹ sex
mensibz p̄ncipatu p̄functo Elus
Adrian⁹ in scepra succedit. Huic
q̄drat⁹ oīone splendidissima Apo-
logeticū libzū p̄ n̄ra religōie p̄scriptum. z
validissimis cōmunituz assertiōibz obtu-
lit. Quoniāq̄dē maligni q̄dā hoīes sub eo
dē p̄ncipe n̄ros nitebant incessere. Qui li-
ber hodieq; seruat: z apud nos z apud multos
ex fratribz n̄ris. Et q̄ volumine indis-
cia magni cuiusdā viri z mēt⁹ ac fidei apo-
stolice: ei⁹ scz q̄ p̄sc̄perat colligunt. Idēz
igit ip̄e sue antiquitat⁹ specimē talibz ex-
p̄mit s̄bis. Nostri autē saluatoris in q̄t
ope sp̄ aderāt viua et vera in his qui sana-
ti fuerint. z ī his q̄ a mortuis excitati sūt.
Non enī visi sūt tantūmodo v̄l resurgere

vel sanari: sed p̄petuo ab hoībz videbant:
nō tū saluatore p̄sente: s; z post discessuz
ei⁹ mult⁹ t̄pibz: ita vt aliq̄nti qui ab eo vel
curati vel resuscitati sūt etiā ad n̄ra vsq;
t̄pa p̄durarūt. Et de h̄ quidē satis dictuz.
Sed z Aristides vir fidelis z pietate no-
stre religōis ībutus: quadrato simile vo-
lumen ad Adrianū p̄ fidei n̄re ratiōe cō-
scripsit. Cui⁹ etiā nūc scripta seruant.

Qui sub eodem rhomanoz Alexandri
norūq; fuerint sacerdotes.

Capitulū. IIII

Tertio autē eiusdē p̄ncipat⁹ anno
Alexander ep̄s rhomane vrbis sa-
cerdotiū simul ac vitā finiuit de-
cennio expleto. Huic subrogat⁹ ē
Xyst⁹. Sed z Alexandrie eodē t̄pē defun-
cto p̄mo duodecimo sui sacerdotij anno
episcopatū Iustus excepit.

Episcopi hierosolymoz ab exordio sal-
uatoris vsq; ad tempora memorata.

Capitulū. V

In hierosolymis sane ep̄oz tēpōz
ra successiōesq; nullis ad integrūz
monimētis p̄uersata repimus eo-
q; valde ad breue p̄sens t̄ps mori
sceleritate p̄repti: sacerdotio singuli qui
q; functi p̄hibebant: ita vt q̄ntū ex veterē
lectione cōperior: ad tempa vsq; p̄ncipis
Adriani sub quo iudei excidū passi sunt
tradūt q̄ndecim ep̄ozū successiōes esse de-
curas: Quos oēs aiūt hebreos antiq̄ ori-
ginis extitisse: et sciētā ch̄i fidelit̄ rece-
pisse: z iō ī cunctant ab his q̄ poterāt de fi-
dei merito iudicare: sacerdotio q; visos
esse dignissimos. Quippe cuz oīs tūc ec-
clesia ex hebreis fidelibz coaceruata fir-
mataq; videret: icipitū ab apl̄is z p̄dū-
rantibz n̄m̄z vsq; ad illō tēp⁹ excidū:
q̄ iudei iterū deficientes a rhomanis ma-
gnis rursuz plijs subiugati sunt. Igit qz
p̄ idem t̄ps assumere ep̄os ex circūcisiōe
cessatū est necessariū videt oēs a p̄mo vsq;
q; ad id tēpis enumerare parit̄ sacerdo-
tes. Prim⁹ itaq; Jacob⁹ qui d̄ni frat̄ ē ha-
bitus. post hunc Symeon elect⁹ ē. Tertius
Iust⁹. Zache⁹ q̄rtus. deinde Tobias
q̄ntus. z Benjamin sextus. ac septimus:
Ioannes. tum Datt̄bias quem Philip-
pus excepit. cui decim⁹ Seneca subro-

Ecclesiastice historie

Gatus ē. Iust^o deinde. ac duodecim^o Leui. post hūc Efrēz. q̄rtus decim^o Joseph. ac finis oīm Judas. Isti sūt fere oēs qui hierosolymis ep̄i ab apl̄is ad illa vsq; tpa q̄ sup̄ designauim^o plebi illi ex circūci- sione p̄fuerūt. Rhome at̄ duodecimo anno memorati p̄ncipat^o. Sexto duodeci an- nis ecclie gubernaculis functo. Theles- phor^o septim^o ab apl̄is subrogat. Anno p^o quē z vno mēse Alexādrie ecclie mode- ramē Eumene^o sexta successione suscepit cū decessor ei^o vndeci ānis pp̄lo p̄fuisset.

Excidū nouissimū iudeoz temporib^o Adriani. Caplm. VI.

Uerū iudaicis motib^o ac factio- nib^o rursus ad maiora p̄gressis Rufus iudee p̄sides armata ma- nu sibi ab impatore decreta iso- lētā gētis accerime cōprimebat: mltā mi- lia passim viroz feminarū puerorūq; cō- ficiens: quoz terras iure belli rhomano vēdicabat ip̄erio. Tēpore q̄ ista gerebant ducebat exercitū iudeoz; Barchocha- das q̄dā (q̄d nomē significat stellā cecam) vir crudel^o z scelest^o. Sz ex vocabulo suo velut vilib^o mācipijs psuadebat se ob sa- lutē eoz sidus magnū celit^o eē delapsū: egr^o mortalib^o lōga obscuritate dānatis ferre lucis auxiliū. Igit^o cū maxie belli hu- ius fomenta p̄rescerent: decimo octauo anno p̄ncipat^o eiusdē ap̄d Berbera opi- dū p̄ualidū hierosolymis vicinū cū lōgi- or a rhomāis tēderet obsidio: fame ac sit- p̄duellib^o intrinsec^o ad extremū interniti- onis adductis: postq; dū ip̄e p̄cipue meri- tas suo facinore penas exoluit: oīs hec natio iā ex illo ob omī regiōe finitima ab hierosolymoz penit^o arcebat cuz sanctis- one diuine legis. tum maxime cōstitutio- nib^o z decretis Adriani: ita vt ne de celsi- ore quidem prospectu eminus eis saltem paternū solū p̄phanis obtutib^o liceret in- spicere. Aristopelle^o historiograph^o ista p̄sequit. Ita factū est vt ciuitas post iteri- tū iudaice gentis incolis: mox in eā p̄ez- grine nationis confluentib^o p̄mutatis ci- uibus etiā ip̄a Helia appellaretur: ex co- gnomento impatoris Helij Adriani. et vt i rhomanorū ius tota conuersa ritum- pariter mutaret z nomē.

Qui temporib^o iisdē falli nominis scis- entie principes extiterunt

Capitulū. VII.

Situr ex gentib^o vt inibi cepit ec- clesia p̄gregari: p̄mus post ep̄isco- pos ex circūcisioe sacerdotiū ciui- tatis illi^o accepit Dare^o. Cūq; iā resurgentib^o i modū clarissimoz syderuz ecclies: vbiq; terraz vigente etiā p̄ omē hoīm gen^o fide: qua cuncti parit in salua- torem ac dñm nr̄m Jesum ch̄m integre z cōstantē crediderant: ille toti^o bonitatis emulus demon: vtpote veritatis inimic^o z salutis humane hostis p̄petu^o: oīa moli- mina cōtra dei eccliam p̄sans qui p̄us ex- ternis eā p̄secutiōib^o z hostilib^o oppugna- uerat: nūc malignis quibusdā viris z de- ceptorib^o reptis intestino bello eaz quate- re nitit. scz vt fraudulētī fallacesq; hoies nostre religionis: simulato tñi nomie in- diti: fideliū quidem siquos forte p̄uasio- nis sue fraude deciperent pessundarent. Ignorantes p̄o fidei nostre mysteriū per- uersis z feralibus suis vel gestis v̄l asserti- onibus impeditos a desiderio vere fidei z salutis longius submouerent. Igit^o hu- mani generis deceptor antiqu^o post De- nandriū: quē sup̄ retulim^o Simonis suc- cessorē velut q̄ndā bestia bino ore sibilatē: binisq; linguis diabolica venena vibran- tē: Saturninū quēdā antiochie genitū: z Basiliden alexādrie ortū p̄duxit. Quorū vterq; suis in regionib^o officinas impie ac deo inuise p̄didit discipline. Et quidē in omibus pene Saturninū eadēq; De- nandrum cōmentatū esse significat Hy- reneus. Basiliden p̄o sub p̄textu mystice doctrine in immensum tetendisse mētis impie cogitatū: dū prodigiosa fabularū fi- gmenta sibi met cōplacerent.

Qui fuerit tūc ecclesiastici scriptores Capitulū. VIII.

Sed econtra mlti ad modū ecclia- stici viri p̄p̄itate fortissime ac scri- ptis q̄z z assertiōib^o p̄a rōne sub- nitis p̄aplica z eccliaistica tradi- tiōe certare: vt ex libroz monimēt^o ēt pos- teris ad cauēdā hereticorū venenamuni- men z subsidiū p̄beret. Equus puenit ad nos liber celeberrimus: sc̄ptoris id t̄pis agrippe castor^o: p̄futationē Basilidis va-

lidissimā cōtinēs: per quē versutia: ac calli-
ditas viri ad dōcipiēdū nimis apta dtegi-
tur. Deniq; cū publicaret eius arcana di-
xit eū de euāgelio quidē q̄ttuor et viginti
cōmētarios cōdidisse. Prophetas s̄o si-
bimet nūcupasse quosdam barchaban et
barchob: aliosq; q̄ nunq; extiterāt. quos
ip̄e tñ p̄stituerit sibi. ac barbar; vocabul
vt esset appellatio ip̄a terribilis nomina-
rit. Docere etiā eū refert imolota absq; vl-
lo respectu p̄scie degustāda. z sine scrupu-
lo atq; indifferent fidē negādā p̄secutōis
ip̄ib;. Sēctatoresq; suos ad morem Py-
thagoricū docuit quinquennio silere. Ad-
dit alia quoq; nō pauca: quib; secte hui;
errorēpenit; a sedēphensuz z p̄futātū eē
declarat. Sz z Hyrene; scribit coeū tē-
pore z morib; memoratorū fuisse Carpo-
cratē quendā. sup̄stitionis alteri; q̄ gho-
stici appellānt: vocabulo ab scia cōfictō
auctor;. Quisane p̄stigiās Simonis ma-
gicō vt ille clam: s; publice ac palā trades-
bat: z velut p̄sumis atq; optimis studijs
laudē cōfessam ac publicā de nefarijs ar-
tibus a deceptis auditorib; requirebat. z
magicas tenebras in luce publica pora-
bat. De amatorijs dūtaxat somnijs q̄ im-
missis a demonijs parhaedris alijsq; si-
milibus fraudib;. Deq; his p̄sequentē do-
ceri oportere omnē hominē decernebat:
q̄ ad p̄fectionē sui mysterij vel poti; scele-
ris cuperet puenire: asserens nō alit vni
quēq; effugere posse mūdi hui; p̄ncipes:
vel declinare: nisi p̄ huiusmodi facino-
ra sua cuiq; nefaria d̄bita soluerent. Dis-
igit ille toti; boni emulus vtens sue mali-
gnitat; ministris: tā eos q̄ post fidem ab
his decipiebantur rapiebat ad tenebras
sempiternas: q̄ illos q̄ nec dum credide-
rāt: tanq; hec esset n̄re religionis infamia
submouebat a fide: dū execrabile hoz ho-
minū vitā ip̄am ch̄ianoꝝ p̄fessionē audi-
ens quisq; vitaret. nec aliunde tunc suspi-
cio de nobis tanq; vere impijs z incestis
fuerat exorta qua assereret illicitis plebez
nostram stupris z promiscue habitis in-
matrib; ac sororib; pollui: atq; ab execra-
dis i fantidq; dapib; funestari. Sz nō
i lōgū durauit infamia vbi seip̄a cepit ve-
ritas apire. q̄nimo z clari; ac splēdidius
illucescentē vita nostrōꝝ extinguebatur

cōtinuo sup̄sticiosi caligo figmēti. Et sin-
gulis quibusq; sectis que aduersum veri-
tatem exorte fuerant euanescentib; vl in-
m̄trifidas ac m̄triformes species diffuē-
tib; p̄ficiēbat z extollebat indies sol; p̄e
z catholice ecclie splendor: nulla tēporū
varietate fucat; q; castimonia sui ac pu-
ritate z diuine cōuersatiōis glia per omē
gen; hominū sapientia: doctrina: fide et
actib; refulgebat. Etenim ip̄o confestim
tempore quo cepat opprobrij hui; flāma
restructa est. Permāsit aut apud singuloꝝ
mentes veritas: que suis semp v̄rib; nis-
tens cōuincit z arguit falsitatē nec passa
est adulterino maledictorū fūco ecclie
castitatē pudiciciāq; lacerari: intantū: vt
ex illo ad nostra vsq; tēpora nullus tā se-
uemētis extiterit q̄ honestatē z castimo-
niā plebis n̄re ore sacrilego cōcinat; ma-
cularēt opprobrij: s; ad rhomanos z gre-
cos ad Scithas ac barbaros: z ad ip̄as
pene in vltimis orbis ptib; recōditas na-
tiones in tātū suavis odor de ecclie ge-
stis z diuinū quiddā resp̄rans sancte cō-
uersatiōis aura puenit. Intātū ad aures
omniū ac mentes felix ch̄ianoꝝ fama p̄-
uecta est: vt omne hominū genus legib; z
sup̄stitionib; patrijs derelictis se ad fidē
ch̄i cōuerteret: oisq; barbaries genuina
feritate d̄posita ad Iesuz p̄curreret: discē-
re ab eo q̄ mitis est z humil; corde. Extite-
rūt p̄terea p̄ diuinā gr̄am viri ea tempesta-
te eruditissimi: qui pbabiliter et sufficiēter
obscena hereticoꝝ cōmenta cōuincerēt. z
qd vera fides in ecclia catholica castitas
haberet ostēderent. In quibus Ege-
sippus celeberrim; habebat: q̄ integerrī-
mā traditionē apostolice predicationis
simplicifmone cōscriptā in quin; libris
memorie tradidit. Vbi z de suis ip̄e tem-
poribus aliquāta cōmemorat. et quibus-
dā q̄ simulachra collocauerāt talia q̄daz
scribit. Quib; inquit templa: imo potius
sepulchra fecerūt: sicut etiaz nūc videm;.
Equib; est vnus antinouis seruus Adria-
ni cesaris. cui agones annui celebrantur
qui antinoij appellātur nostris adhuc tē-
poribus instituti. Nam z ciuitatē condidit
eius nomini Antinoū. et templum et
et sacerdotes instituit ac p̄phetas. Sed z
Justin; fidelissim; n̄re pbilosophie secta

Ecclesiastice historie

tor: et in grecoꝝ disciplinis eruditissim⁹: scribēs ad Antoninū Apologeticū p nos tra religiōe libꝝ hoꝝ memit: ita dicens. Nō mihi videt absurdū meminisse in his etiā de Antonino qđ nup certū ē. quē oēs timore pncipis q̄si deū colere ceperunt. Eū bene nouerint quis qualis vel paulo ante fuerit: et vnde duxerit genus. Idem q̄z ipse ēt iudaici belli qđ tūc gerebat me moriā faciēs talia qđā refert. Etenim i B qđ nūc gerit bello iudaico Barchochabas pnceps iudaice factiōis chꝛianos solos nisi negaret chꝛim tanq̄ blasphemos ad supplicia rapi iubebat. In q̄b libꝝ et d puerfione sua quā habuit a gentili philo sophia ad se religiōis fidē q̄ nō absq̄ p babili ratiōe et ex animato iudicio ad hec puerfus sit: hoc mō describit. Nam et ego ipse inq̄t sectis platonis institut⁹: audi ens infamari chꝛianos: et vidēs eos ipau uidos ad suscipiēdā mortē: atq̄ oēs suppli ciū tolerādū: p̄siderabā q̄ ipossibile esset in malicia eos et in libidie puerfari. Quis ei aliq̄n voluptuosus et luxurijs deditus: et q̄ humanis carnib⁹ vesci delicias putet mortē libent amplexitur: quo. s. ipa conz festim careat p qua infirmari maluit vor luprate: q̄nimo viuere ppetuo si liceret: et latere iudicia in hoc mag⁹ operaz daret: nedum semetipm statute ac professe morz ti studeret offerre. Sed et idē ipse vir scri bit Adrianū pncipē suscept⁹ a Serenio graniano clarissimo viro p̄side litteris i quibus de chꝛianis pcontabat rescripsit se q̄ nō esset iustus chꝛianos nulli⁹ cri minis reos absq̄ iudicio legibusq̄ puni ri. Simul et exempluz eple ipsius subiicit cōtinent⁹ hūc modū.

Epla Adriani qua psecutionez a nr̄is remouerat. Capitulū. IX.

Exemplū eple impatoris Adriani Ascepte ad Viniciū fundamū pro cōsulem Asiē. Accepi lras ad me Asceptas a decessore meo Serenio graniano clarissimo viro: et n̄ placz mihi lationē silētio p̄terire ne et in ox̄n pturbēt: et calumniatorib⁹ latrociniā di tribuat oc casio. Itaqz si euident puiciales huic pe titioni sui adesse valēt aduersū chꝛianos vt p̄tribunali eos i aliquo arguant⁹ eis exequi nō p̄hibeo. Precib⁹ aut in hoc sor

lis et acclamatōib⁹ vti eis non p̄mitto: Etenim mlto equi⁹ est siq̄s volet accusare te: cognoscere de obiect⁹. Siq̄s igit accu sat et pbat aduersuz leges q̄c̄q̄ agere me moratos hoies p̄merito peccatoꝝ etiam supplicia statues: Illud me hercule ma gnopē curabis: vt si q̄s calūnie gr̄a quēq̄ hoꝝ postulauerit reuz: in hūc p̄ sui nequis cia supplicijs seueriorib⁹ vindices

Qui pncipatu Antonini rromanorū Alexandrinorū ue fuerint sacerdotes.

Capitū. X.

Erū Adrian⁹ posthec vicesimo et pmo sui pncipat⁹ āno diē obi it: et Antonin⁹ cognomēto Pius rromanum suscepit impitū. Hui⁹ p̄rio āno Thelesphor⁹ ānis vndeci sacerdotio i vrbe Rhoma administrato vita decessit. et Higin⁹ ep̄at⁹ sortē rhomae suscepit ecclie. Verūtāme Hyreneus re fert Thelesphorū martyrio vitaz finisses fil indicās Higin⁹ ep̄i t̄pib⁹ Valētinum auctorem Valentiane heresis extitisse. et Lerdonē quēdā erroris illi⁹ pncipē quēz postea Marcion secut⁹ est eosq̄ vno tpe Rhome: et diuersis impietatib⁹ efferbuis se Scribit aut ita.

De his q̄ sub eodez tpe denias asserue rint sectas. Capitulū. XI.

Am Valētin⁹ venit rhomaz sub Higinio. Inualuit aut t̄pib⁹ p̄q̄z et ad Anicētū vsqz durauit. Lerdone p̄o q̄ an Marcionē fuit: et ipse sub Higinio q̄ erat i vrbe Rhoma ab apo stolo non⁹ episcopus venit. Qui tū aliq̄n q̄dem quasi penitēs et errore p̄fitens ex culabat: aliq̄n rur suz occulte. iterdū etiaz publice impietatē docebat. In q̄ cōuictus a cetu fraternitat⁹ arcef. Hec at dixit Hy rene⁹ i tertio aduersus hereses libro. In pmo aut libro nihilomin⁹ d Lerdone hec dr: Lerdone p̄o a sectatorib⁹ Simonis im pietat⁹ sue occasiōib⁹ sumpt⁹ Rhomā ve nit sub Higinio. ibiqz docuit q̄ is qui a le ge et p̄phet⁹ predicat⁹ ē de⁹: nō esset ipse p̄ dñi nr̄i Jesu chꝛi. q̄ ille q̄dē not⁹ esset hic aut ignor⁹ est. et ille iustus: hic aut bonus. Qui succedēs Marcio p̄tice⁹ absq̄ reue rentia vlla blasphemans auxit doctoris infantiā. Idemqz quoz ipse Hyreneus in

Imēsum pfundū Valētini erroris de ma-
teria z ceter' validissime coarguit. et ser-
pent' i modū cecis semetipm latebz obte-
gentē i lucē ptrahit ac denudat. Is adū-
git z de Marco qdā: quē dicit magic' ar-
tib' ibutū: z appmē enituisse. De cui' pro-
phānis supstitiōib' z areanis n̄ tā sacri q̄
sacrilegis z mystic' mysterijs ita scribit.
Etenī qdā eoz thalamū pstruūt. z nepha-
riū qdā initiādi celebrāt gen': tāq̄ secre-
tis q̄busdā carmib' ac p̄bis: nō tāq̄ sacris
q̄ execrabilib' eū q̄ itroducit p̄secrātes.
Spūales nuptias aiūt eēq̄ faciūt instar
vicz supnaz cōiugationū. Adducētes p̄o
eos ad aliquā aquā z baptizantes: bec sup
per eos p̄ferūt p̄ba. In noie aiunt ignoti
p̄is oīm z i p̄itate oīm m̄re z i eo. q̄ descē-
dit i iesu. Alij p̄o hebraica noīa ad pauore
audientiū sup eos quos inicitant terribilī
liter obloquūt. Nec desectatorib' Mar-
ci Pyrene' scribit. Quarto at̄ episcopat'
sui anno cū decessisset Eugin' rhōmane
ecclie sacerdotiuz Pius suscepit. Apud
Alexandriā p̄o Marcus decio tertio an-
no epatus sui Eumenide defuncto. Qui
marcus eū decē annis sacerdotiū admī-
strasset Celadioni post obitū suum ecclie
gubnacula dereliquit. Pius p̄o i urbe rho-
ma q̄ndecim ānis i sacerdotio expletis:
Aniceto p̄ se tradidit sedem. Cui' ipib'
Egesipp' refert semetipz rhōmā venisses
z p̄māsisse inibi vsq̄ ad Eleutherij q̄ post
anicetū s̄ brogat' ē epatū. Quib' t̄pib' sil-
florēbat Justin' i habitu philosophi diuī
nū p̄dicās p̄bū. z fidei n̄re rationē tā scri-
ptis voluminib' q̄ viue vocis assertionē
defendens: q̄ z aduersuz Marcionē scri-
bens cōmemorat de eo q̄ adhuc supellet
eo tpe q̄ scribebat. Deniq̄ ita dicit. Mar-
cion' p̄o qdā p̄otic' q̄ hodieq̄ supest do-
cet hoīes aliū credere eē deū maiore p̄di-
tore dō. Nec ille hoīb' igerens: z demoni-
bus adiutorib' vtens multis blasphemā
re psuasit: vt negaret creatorē oīm deum
ipm esse patrē chr̄i: sed alium quendā qui
q̄si maior hoc esset: z tamē oēs sectatores
eius chr̄iani appellāt: ita nimirum sicut
omēs cōmuni vocabulo cuz diuerse sint
secte philosophi nūcupant. Sed et post
paucā nihilomin' dicit. Est aut' z nobis
liber aduersū oēs hereses cōpōsit'. quē si

vultis decurrere dabimus.

De Justin' defensiōe ap̄d Antoninuz
Capitulū. XII.

Hic aut' ipe Justin' scribit etiā cō-
tra paganos volumē isigne. S̄
alios libros p̄ n̄ra religiōe: in q̄bz
ad Antoninū p̄ncipē q̄ cognomi-
nat' Pius smonē dirigit: scribēs et ad sez-
natū. In urbe etenī Rhōma maxie p̄siste-
bat. Deniq̄ in vno ex his libris etiā de sez-
metipō volēs q̄s vel vnde esset ostendere
hoc mō scribit: Impatori Lio Adriano
Antonino pio cesari augusto z verissimo
philosopho. z Lucio p̄ho cesaris p̄p̄io fi-
lio. ac P̄jadoptino: amatori sapiētie: et
sacro senatui: atq̄ oīm populo rhōmano
p̄ viris ex oī genere hominū p̄gregatis: z
in iusto odio laborātib': ac nō digna p̄a-
tētib': Justin' P̄isci fili' bachiadis ex
ex urbe Heapoli palestine vnus poīb' s̄
desero postulātū. Sed interpellatus idē
impator i Asia ab his q̄ vario insuriaz
gūe affligebant: tale rescriptū ad vniuers'
los Asiae populos p̄mulgavit zc.

Epistola cesaris Antonini ad Asianos
p̄ offensiōe nostrorū.

Capitulum. XIII.

Operato: Cesar' Marc' aureli'
Antonin' August' Armenic' p̄o
rifer maxim': tribunicie potestatis
quindecies: p̄sul: tertio: vniuers' si-
mul plebib' Asiae salutē. Ego quidē nō am-
bigō etiā dijs ipis cure esse ne q̄s noxius
lateat. Vltio enī magis ipis: cōuenit p̄-
n̄re eos qui sibi imolare nolunt q̄ vob'
S̄ vos p̄firmat' eoz q̄s p̄sequimint sen-
tentiā quam de vobis habet dicētes vos
impios z sine deo esse. Unde et optabili'
habent animā ponere p̄ deo suo: z mortē
libēter amplecti q̄ vobis talibus ad quie-
scere: z in vestre religionis iura cōcedere.
De morib' aut' terre qui v̄ facti sūt: vel
etiā nūc sūt absurdum nō erit merorē ve-
strū iusta cōmōtiōe solari. Quoniā q̄dem
cōperi q̄ in huiuscemodi rebus ad illoz
invidiā cōmunes casus trāffertis: in quo
illi quidē maiorem fiduciam accipiunt
apud deū. Vos aut' in oīm tpe quo de tal-
libus ignorat': ceteros q̄dē deos negligi-
tis. Cultū p̄o immortalis dei quē christiani

Ecclesiastice historie

colūt expellit: et de turbat: vsq; ad mortē
cultores illi⁹ obseruātie psequētes. Sup
q̄b; plurimi ex puincijs iudices etiaz ve
nerabili p̄i n̄o sc̄pserāt. Quib; resc̄ptuz
ē ab eo: vt omnino molestie huiuscemodi
hoib; generaret: nisi forte arguerent ali
qd aduersum rhomani regni statū moli
ri. S; et mib; ipi de his q̄ plurimi retule
rūt: q̄b; ego paternā secut⁹ sententiā pari
moderatiōe resc̄psi. Quisq; p̄sistit huius
cemodi hoib; absq; villo crimine mouere
negotia ille q̄dez qui delatus p̄ hoc noīe
fuerit absoluat: etiā si p̄bet id esse quod ei
obicit christian⁹. Is autē q̄ crimine obtē
dit reus pene ipius quaz obicit existat.
Proposita ephesi publice i p̄uentū Asiae

Quede Policarpo discipulo apostolo
rūferunt Capitulū. XIII

Hec ita gesta cōtestat etiā Delito
ep̄s ecclie Sardenis: in eo li
bro quē ad impatorē Nerū p̄ fide
n̄ra ac religiōe p̄scripsit. Qua tē
pestate etiā Aniceto rhomane ecclie p̄si
dente Policarpū rhomā venisse atq; ha
buisse s̄monē cuz ip̄o Aniceto de pasche
die Hyrene⁹ refert. S; et alia q̄dā d̄ eodez
policarpo scribit: q̄ mihi dignū videt̄ cor
pori huic n̄re narratiōis inserere. Tertio
igit̄ libro aduersus hereses hec de eo cō
memorat Hyrene⁹. Policarp⁹ inq̄t q̄ n̄ so
lū ab aplis erudit⁹ est: neq; solū cōuersa
tus est cū his q̄ d̄m viderāt: s; et ab ip̄is
aplis ordinat⁹ est smyrneoz ecclie ep̄s:
quē nos quoq; i prima etate n̄ra vidim⁹.
Diu etenim in vita et lōgeua etate p̄durās
pmāsit: nobilis vinēdo sed et moriēdo no
bilior extitit: quippe qui vitā martyrio cō
sumauit. Docebat autē sempea q̄ ab apo
stolis ip̄e didicerat: et hoc ecclie tradebat
que sola vera docenda sunt. Quoz testes
sunt om̄es ecclie q̄ in Asia cōstitute sunt.
et hi qui p̄ t̄ps nūc i Policarpi successiōe
p̄durant. Vltio autē verior et fide dignior
hic auctor ecclie est et veritatis testis. q̄
Valentin⁹ et Marcion: et ceteri peruerse
mentis hoies. Qui etiā sub Aniceto rho
mam perrexit. et mltos ex supradict̄ her
eticis ad eccliam dei cōuertit. Hanc solā
p̄dicans tenendā esse veritatez quam ip̄e
sciret se ab aplis suscepisse quam et trade

bat ecclesie. Et sūt adhuc et nūc q̄ audies
runt ab ip̄o q̄ Joānes ap̄lus discipulus
d̄ni ap̄d Ephesum cū balneas lauādī gr̄a
fuisset ingressus: et audisset ibi Cherintuz
exiluisse p̄tinuo et discessisse non lotus: di
cens. fugiam⁹ hinc ne et balnee ip̄e cor
ruat: in q̄b; Cherin⁹ lauat̄ vitatis inimi
cus. Idem etiā ip̄e Policarpus Marcio
ni aliq̄n cū occurriss; et dicenti sibi: agno
scis nos: respōdit. agnosco. Agnosco pri
mo genitū sathane. Tāta tūc apli atq; eo
rum discipuli i religiōe cautela vtebant̄:
vt ne verbi q̄dem cōmunionē cum aliquo
eoz q̄ a vitate deuiauerāt habere patere
tur. Sicut et Paul⁹ dicit. hereticū hoīem
post vnā et alterā correptionez deuitas: sci
ens qz p̄uersus ē hmōi et peccat: cuz sit ex
semetip̄o damnat⁹. Exat et eplā Policar
pi ad Philipēses scripta p̄ualida: ex q̄ for
mā fidei et ac p̄dicatiōis (si quis forte sa
lutis sue sollicitudinē gerit) cape potest
Hacten⁹ Hyrene⁹. Policarp⁹ vo in ip̄a
eplā quā ad Philipenses sc̄pserat vtitur
testimonijs de p̄ma Petri eplā. Sed enī
Antonino q̄ Pius cognomiatus est vi
cesimo et secūdo anno p̄ncipatus exacto
Marcus aureli⁹ Verus et Antonin⁹ fi
lius eius cū Lucio fratre succedūt. Quo
in t̄pe Policarpus maximis p̄secutiōib;
A siam quatiētib; vitā martyrio finiuit.
De q̄ plane necessariū durimus memorie
tradere. maxie cū sc̄pta extet ei⁹ eplā ex p̄
sona ecclie Smyrneoꝝ ad ponti ecclias
data: que de martyrio eius beato fine des
signat. Cui⁹ exempluz infra sc̄ptū est. Ec
clesia dei que est ap̄d smyrnā ecclie dei cō
stitute ap̄d Philemoliū: et oib; q̄ vbiq; sc̄
sc̄tis ecclesijs catholicis: misericōdia et paz et
charitas dei p̄ris: et d̄ni n̄ri iesu ch̄i multri
plicet. Sc̄psim⁹ vobis fratres de marty
riū et de q̄dā b̄to Policarpo q̄ velut sig
culo q̄dā martyriū sui finē p̄secutiōib; po
sui. Et paulo post describētes et ceteroz
martyriū agones: q̄dā talia scribūt. De tre
re eteni volētes īspectatē pplm nūc flagr̄
vsq; ad interiora viscera martyres lacerā
bāt: ita vt abdita corp̄is et q̄ natura i car
nis locauerat nudaret̄. Nūc at marinas
cocleas q̄ conchilia vocāt: et acuta q̄q; fra
gmēta i dorsū supinat̄: martyriū subster
nebant. In q̄b; oē tormenti gen⁹ et pene

Ecclesiastice historie

re potuit nemo: audit? tñ ad plurimos ve-
nit. Interea animat ad furores tumultus
populi videntes qz Policarp? introducitur
Lunq; eminus a pcosule interrogaret si
ipse esset Policarp?: se esse pfitetur. Ergo in-
quit habeto etatis tue reuerentiã. z parcẽs
ultie senectuti tue iura fortunã cesar?: ge-
rens de priorib; penitudinẽ. et cõclama eti-
am tu. Tolle sacrilegos. Tñ Policarpus
toruo vultu ad populũ qui in stadio resi-
debat aspiciẽs: eleuata ad celũ: dextra cuz
gemitu pclamauit: z dixit. Tolle sacrile-
gos. Sed insistete. pcosule z dicete: iura
fortunã cesaris: z dic in chm puicia: z di-
mitto te. Policarpus ad h. Octoginta in-
quit z sex annis seruido ei. z nihil me lesit vn-
q;: quõ possum maledicere z blasphemã-
re regez meũ qui salutẽ mihi dedit: Lunq;
rursus vehementius vrgeret vt fortunã
cesaris iuraret. Si hanc inquit iactantiã
queris: vt ego fortunã cesaris iurem. z qd
sum ignorare te simulas cuz omi libertate
audi a me quia chrianius sum. Si vo eti-
am ratõez vis chriane religiõis accipe sta-
tue diem et audi. Procõsul dixit. Suade
hoc populo. Policarp? ait. Tibi quedam
respõdi. Docemur eni pncipib; z pãtib;
his que a deo snt honore deferre: euz scz
qui religiõi nõ sit cõtrarius. Populo aut
furẽti satisfacere nõ est meũ. Procõsul di-
xit. Bestias habeo paratas quib; subijcie-
r? nisi cito penituer. At ille respõdit. Ad-
hibeant. Nobis ei immobilis stat sententia
Nec possumus d bono ad malũ p penitu-
dinẽ comutari. Velius aut erat si hi mu-
tarent ad bona q pseuerant in malis. Tñc
procõsul. igni te inquit faciã cõsumi: si ti-
bi bestie cõtẽnende vident: nec ppositi re-
cipis penitudinẽ. At ille. Ignẽ minar? in-
quit hunc q ad momẽtũ incẽdit: et paulo
post extinguit: qz ignoras futuri iudicij
ignẽ eternũ: qui ad ppetuas penas ppara-
tus est impiorũ. Sed qd moraris? Adhi-
be vtrũ voles. Nec et multa alia his simi-
lia dicens. Policarpus cõfidẽtia simul et
leticia replebat: ita vt alacritatẽ vult? ei?
responsionũq; cõstantiã pconsul maximo
stupore miraret. Dissoluto igitur Eurione ad
populũ inde uoce maxima prestari Po-
licarpũ tertio cõfessũ chrianiũ se esse. Quo
audito: vniuersa multitudo tã gentiliũ q;

iudeoz Samrynensũ ciuitat? euz ingenti
furore acclamabãt. Hic est tot? Asie do-
ctor z pater chrianoz: nostrõz aut subuer-
sor deoz. Ipe est q multos docet ne imo-
lent: neq; adorẽt deos. Et post hęc verba
acclamabant Philippo munerario vt leo-
nẽ Policarpõ dimitteret. Qui rñdit nõ si-
bi licere: qz iã editõis sue mun? expleisset.
Tñ illi oẽs parit clamauerũt vt Policar-
pus viu? arderet. Opõtebat em visionẽ
ei? quã de ardẽte ceruicali vidit impleri.
Que cũ dicto cit? gererent: ipis populũ
igna vl de balneis vl de public? quibusq;
loc? z sarmenta pgregantib; pncipue iude-
is ardẽti? ad hec ex morte fernẽtib; cũ oĩ
velocitate extruct? e rogus. Tñ deposit?
senior idumẽtis: ac zona resoluta: calcia-
menta qz pedib; tẽtabat educere: q nunq;
nisi a religiosis qbusq; fide z deuotione se-
metipos iuicẽ pueniẽtib; resolui psuue-
rãt. Ita nanq; i oĩ etiã reliq; vita sua vene-
rabilis ab omib; colebat vt ergo expedi-
ta sunt q ad ignẽ ptinebãt: cum euz vellẽt
rogo impositũ etiam clauis affigere: ait.
Sinite me. Qui ei ddit mibi ignis ferre sup-
plicij: dabit vt z sine clauoz affixiõẽ flã-
mas immobilit pferam. Tñ illi omissis
clauis: vinculis vñ sũt solis. Quib; post
terguz manibus reuinctis: velut electus
aries: z ex magno grege assumptus acce-
ptabile holocaustũ omipotẽti oblat? est
deo: has pces etiã in ipa passiõẽ pfundẽs
De? dilecti z benedicti filij tui Jesu chri-
pater: per quẽ tui agnitõnẽ suscepimus.
Deus angeloz z pcurã z vniuersẽ creaturã:
reac tot? iustoz gnũs. q omnes coram te
viuũt: bñdico te q me in hãc diẽ atq; i hãc
horãz perducere dignatus es: vt piceps
existerẽ martyrũ: z calic? chri tui in resur-
rectiõez vite etne aie ac spũs dei mei p in-
corruptiõez spũscti: i qb; suscipiarĩ pspe-
ctu tuo hodie tãq; sacrificiũ pingue z ac-
ceptabile: sic ppassi z psignasti ita et feci-
sti. Ver? es tu z sine mẽdatiõẽ de? ppear? i
oib; laudo te z bñdico tibi et glificabo te
p etnũ dñz z põtificẽ iesũ chm dilectũ fi-
liũ tuũ: p quẽ z cũ q tibi z cũ spũsctõ e glo-
ria: z nũc et i futura secula Amẽ. Et cum
amẽ isonuisz orõẽ ppleta subijciũt ignẽz
boies ignis eterni ignari. Euz flamma in-
gẽs reluxiss; vidim? miracula oẽs nos qb;

ea de^o videre cōcessit. Ex quibz et q̄ plurimi a dño ad h̄ reservati sūt vt annūciarēt ceteris q̄ viderūt. Flamma etenim i modū camere curuata specie q̄si veli nauis vento sinuati sup̄ corp^o martyrii. stetit qd̄ corp^o i medio positū nō erat vt carbo ardēs: sed tanq̄ si auz et argentū in fornace canderet. Tū p̄terea odorē naribz hausimus tanq̄ thuris incensi: vlt̄ p̄ciosissimi fragrantis vnguētū. Ad vltimū videntes scelerū ministri igne corp^o nō posse consumi: iusserūt pius accedere cōfectores: et corpus cui ignis cesserat mucrone transfodere. Quo facto tālarg^o p̄fusus est sanguis vt restingueret rogū. populus autē miraculi stupore discessit attonitus: erga electos dei tam insigni eius fauore p̄specto. Hic ̄ est admirabilis et elect^o temporibz n̄ris magister apostolic^o: et p̄phetic^o Smyrnezorū ecclesie sacerdos: q̄ oē verbū qd̄ locutus ē et impletū ē et implebit i futuro. Sicut ille emulus toti^o boni et aduersariū oīm iustoz postq̄ vidit q̄ et p̄ martyrii gloria: et pro vite egregie p̄tutibz coronat^o est: et p̄ mortē premia immortalitatis adept^o: sat̄ agere cepit: vt reliquias eius ad sepulturā n̄ris desiderantibz nemo concederet. Instigabat ̄ Niceta Herodis pater: frater autē Dalce: adire iudicē et petere ab eone humiliandū concederz corpus: ne forte inq̄t relinq̄ntes illū qui crucifixus ē christiani hūc colere incipiāt. Iudeis maxie ista machinatibz: q̄ et nostros intētis oculis obfuaabāt: ne eū flāmis adhuc ardētibz rapent. i grātes miserrimi q̄ neq̄ christū aliq̄n possum^o derelinquere qui mortem p̄ totius mundi salute sustinuit: neq̄ aliū quenq̄ colere q̄ v̄z deū et qui solus colendus sit nouerim^o. Martyres vero tanq̄ discipulos dñi diligam^o et veneremur quasi integre fidem magistro seruantes et dño. quoz nos quoq̄ in fide et p̄seruatiā charitatis optam^o esse p̄cipēs. Ubi autē vidit Centurio tam obstinatā iudeoz cōtentionē: positū i medio ip̄m corpus erussit. et ita nos postmoduz combusta ossa p̄ciosissimis gemmis cariora: et oī auro p̄babiliora p̄ ignem facia collegim^o: ac sicut cōueniebat ex more condidim^o. Quo illoco etiā n̄c p̄stante dño solēnes agim^o celebresq̄ conuentus: maxime

quidē in die passiois eius. Sicut et cum eorum memorias qui prius passi fuerāt celebramus: vt sequentiū animi ad precessorū viā exēplis insignibz suscitent. Hacten^o d̄ b̄to Policarp^o: cū q̄ etiā alij duodecimi ex Philadelphia venientes: apud Smyrnā martyrio p̄summati sūt. Sed in eadē epla cōtinebat etiam de alijs q̄ plurimis eiusdez t̄pis martyribz intertexta narratio. In quibz refert post Policarpū q̄ etiam Metrodorus q̄dam ex Marcionis heresi p̄sbyter igni sit tradit^o. Inter ceteros autē qui p̄ idem temp^o martyres extiterunt famosissim^o inibi refert quidam Pion^o nomine. cuius p̄ singulas interrogaciones respōsionū cōstantiā: et p̄ fide nostra ad populū orationes: q̄q̄ apud iudices interitus semp̄ astiterit: docens semp̄ et disputās etiā in ip̄is tribunalibus: vtiq̄ bis qui in p̄secutiōe titubauerāt cohortationibz suis ad cōsurgendū dexterā dederit. et in carcere positus q̄liter ingressis ad se fratribz aīos ad martyriū tolerātiāz roborauit. quosue etiā ip̄e p̄ martyrio p̄tulerit cruciat^o: vtiq̄ sit clavis affixus: et ardentem rogo suppositus: et vt in his beatū vite fecerit finē. Siquis vult plenius scire: et illa que a nobis de antiquis martyribz scriptura cōposita est plen^o discet. Post hec etiā alioz apud Pergamū Asiē vrbē martyriū gesta referūt. Carpaci cuiusdā et Papii et Agathonice optime femine: aliarūq̄ multarū que p̄o beatis cōfessioibz martyrio coronate sunt.

Uti Justin^o p̄hus christi verbum p̄dicās Rhome martyriū meruit.

Capitulum. XVI

Uti q̄b^o et vir mirabil^o de q̄ paulo sup̄ fecim^o mentionez Justin^o: cū secūdū iā libz p̄ religiois n̄re defensiōe p̄scriptum temporis illius iudicibz obtulisset: remunerationem lingue fidelis et erudite martyrii munus accepit: quondā philosopho Crescete nomine cano tam p̄fessioe q̄ moribz dolos viro insidiasq̄ tendente. Quāquidem sepe cū eo disputās: auditoribz medijs nō solū obtenuerat eū verū et vehementius veritate sibi suffragante confuderat: vnde et victorie sue palmā martyrii p̄cepit a dño. Hoc autē ita futurū etiā beatus ip̄se

Ecclesiastice historie

Verus philosophus veritatem in ea defensione quam ab eo conscriptam supra diximus apte sicut erat futurum prophetica mente dixit his verbis. Nam et ego inquit ipse Romam ab aliquo horum quibus pro veritate obsisto insidias esse passurum spero baculo aut clava feriendum: Certe vel a Crescente hoc non philosopho sed a filio copo. id est non amatore sapientie sed amatore iactantie. Neque enim dignum est philosophum nominari eum qui de his que nescit publice prestat: et christianos sine deo esse et impios dicit: ad gratiam et libidinem eorum quos in errore posuit ipse maioribus laqueis erroris inuoluit. Si enim ignorat ab eo christi doctrina: et ea arguit que ignorat nequissimum est: et impitius multo nequior. quia et impitius vult idiote obseruant: ne disputare audeat de his que ignorat: et de illis testimonium prohibere que nesciunt. Si homo legit que apud nos scripta sunt: et aut non intellexit eorum sententiam aut intellexit quidem sed dissimulat ne et ipse suspectus habeatur in talibus. multo nequior: et detestabilior iudicandus est quam impitius vulgi captas fauorem: veritatis ac pietatis quam probat hostis existit et perditior. Nam et posuisse me ei sciat quidam: ex quorum responsionibus nihil scire convictus est. Et intantum vera sunt que dico: ut putem vobis etiam questionis habite inter nos disputationes allatas: ex quibus aptissime dinoscitur que nostra sunt penitus ignorare. Si homo necdum venerunt hec ad notitiam vestram paratus sum rursus vobis audientibus disputare. Hec sunt beati Iustini verba: in quibus finem ea que dixerat per Crescentem insidias martyrio consumatus est. Tacianus quoque vir eruditissimus in prima etate sua cum magna ammiratione oratoriam docens: ex qua non parum glorie quesierat: postmodum: ad nostram se studia pervertens libros etiam ipse aduersum gentes dignos memoria dereliquit: in quibus Iustini meminit his verbis. Sed et ammirabilis inquit vir Iustinus satis recte persecutus est: similes istos dicentes esse latronibus. Et post aliquanta cum de philosophis quedam dixisset: addit etiam hec. Crescentes denique ille qui obsedit urbem magnam in puerorum quidem stupris omnes preibat: in pecunie autem cupiditate nullo inferior erat. Mortem vero cum ceteris contemnendam suaderet: ipse tam pessimam de ea opinionem gere-

bat ut Iustinum tanquam vltimo malo traderet morti: pro eo quod veritatem predicans volu- ptuosos et deceptores philosophos arguebat.

De martyribus que Iustinus in suis commemorat libris.

Capitulum. XVII

Dem que Iustinus priusquam prius de- sudaret aliorum quam ante se martyres ex- titerant describens agones: in primo defensionis sue libro talia quedam refert. Mulier quidam (aut) coniuncta erat viro turpi: et ipsa prius turpiter vixerat. Nec postquam christi precepta cognouit pudica effecta: viro quoque pudicitiam persuadebat suggerens ei scriptum esse in christianorum preceptis: eternas imminere penas his que pudicitiam in vita sua iusticiam contempserint. Sed ille in eadem obscenitate persistens actibus suis iam alienam a se faciebat uxorem. Quippe cum nefas esse mulier estimaret in eius mariti contubernio permanere que nature lege contempta nouas vias libidis exquirebat. Statuit igitur iura repudiare coniugii. Sed prius quis interuenientibus et de mariti emendatione pollicentibus: compulsa est in eius rursus consortio residere. Verum ille post hec Alexandria profectus: cum turpius agere atque incestu vite maiora nunciaret augmenta quibus: mulier ne ultra in coniunctione eius manens princeps incesti hominis haberetur: libelle ei repudii dato discedit. Tum ille egregius maritus quem gaudere oportuerat quod intantum uxoris sue castitas profecisset: ut non solum nihil turpe committere: sed ne mariti quidem patienter ferre turpitudinem posset: a que emendatione refutante per castimonie amore discesserit: nouo criminis genere per castitate accusat uxorem. christiana inquit est. Et illa quidem libellum tibi obtulit impator: ut primo permitteret ei rem familiarum ordinare. tum deinde responderet obiectis. quod et indulxisti. Verum maritus cum mulierem non posset arguere: in Tholomei cuiusdam exitum qui magister mulieris in christiana religione fuerat: tali arte conuersus est. ante cuius habebat Lenturionem quendam: huius persuadet ut percontaretur a Tholomeo si christianus esset. Hoc tamen Tholomeus tanquam amator veritatis: nequaquam gloriam sue professionis occultas: percontanti christianum

se esse confessus est. Hunc continuo Centurio in vincula coniecit: et multo tempore squalore carceris maceratum ad ultimum Urbicio iudici obtulit. Et quod sibi modo hoc solum interrogatus est. Tholomeus: si christianus esset. Qui rursus tanti boni sibi presertim divinam religionem protulit: et de christi magisterio ac totius boni institutionibus publica confessio testatus est. Qui ei negat quod est: sine dubio culpabile iudicat esse quod negat. Continuo igitur post confessionem: ab Urbicio duci iubetur ad mortem. Lucius autem quidam christianus vir videns tatemere datam sententiam: ait ad Urbicium. Quid quod causa est quod neque ad ultimum neque corruptor: aut homicidam vel latronem raptorumque: aut alterius cuiuslibet facinoris reus: sed tamen pro nomine christiani: quod hoc se vocabulo confessus est nuncupari: ad mortem duci hominem precepisti? Non sunt hec digna pro imperatoris: nec sapientissimo pueri filio eius neque sacro senatus quod agis o Urbici. At ille lenibiliter aliud inquit ait ad Lucium. Uideris mihi et tu christianus esse. Cumque Lucius respondisset: hoc plane sum: etiam ipsum Urbicium duci pariter iussit ad mortem. Ille gratias inquit ago quod me nequissimis dominis absolutum ad bonum et optimum patrem et regem omnium deum remittis. Sed et tertium quidam pariter libertate usus: pariter quod sententia punitus est. Post hec illa Justinus annexit ex ordine quod paulo antea retulimus. Id est: et ego inquit spero me ab aliquo horum quibus pro veritate obstiti indidias esse passurum. Et cetera.

Que Justinus scripta ad nos usque pervenerunt.

Capitulum XVIII.

Durissima autem scripta nobis hic viri studio monumenta derelicta: quibus erudite eius aetate ac divinis deo ditate disciplinis indicia colligamus in quibus volumini et plurimum invenire possunt hi qui amore doctrine et scie gerunt. Extat igitur eius liber hic de quo superius memoravimus ad Antoninum quod dicebat. Pater et filium eius ac senatum: pro nostra religione conspexit. Sed et secundus nihilominus defensionem nostre fidei continens: quem scribit ad successores superdicti principis Antoninum verum: cuius ipsa nunc cepimus explicare. Sed et alius liber est adversus paganos. in quo de singulis vel nostris vel grecorumque his conferens: disputationem latissimam conscripsit. Ibi etiam

de natura demonum differit quidam: quod his in se rere longum est. Sed et alius liber est adversus sum paganos: quod superscribitur confutatio. Est alius eiusdem monarhica: quod non solum de nostris libris: sed et de grecorum voluminibus reperitur. Est et alius quod superscribitur psalter. Et alius velut in subnotationis modo de aia. in quo diversas questiones inseruit: ex his quod apud grecorum philosophos agitantur. quibus contradicturam se repromittit. et suam de his sententiam in illius responsionis volumine placitum. Eodem fuit etiam dialogum quasi cum iudeis: quod apud Ephesum cum Tripbone hebreorum nobilissimo doctore habuit: in quo exponit quod ipse pro divina gratia ad credulitatem vere fidei perducitur sit: cum prius imensum studium erga philosophorum gesserit disciplinam: proquirende veritatis amore detentus. Simulque refert de iudeis quod adversum ecclesiam christi insidias feralibus agant. Et pro his insinuat Tripbone: dicens. quod non solum non penitistis pro his que a vobis male gesta sunt: sed et viros aptos ad relegitum hierosolymis: et misistis per omnem terram: quod circumirent et dicerent impiam heresim surrexisse christianorum: simul et crimiosa quoddam diffamarent adversum nos. quo scilicet per hoc ignorantibus quibus deterriti consortia nostra vitarent: in quo non solum vobis ipsis: sed et aliis opprobria fingendo causa nostra extitit. Scribit autem quod usque ad sua tempora prophetie gratia in ecclesiis floruerit. Sed et Apocalypsim Joannis apostoli edidit. Prophetie etiam quibusdam vitur testimonium ad Tripbone: convinces eum de his quod iudei absiderint hec de scripturis et abstulerint. Sed et multa eius alia apud quos plurimos fratrum ferunt: que ita probabilia ac digna a veteribus iudicata sunt: ut Hypocritarum ex ipsis inveniat assumere: et in quanto adversum hereses libro de his hoc modo scribere. Et bene inquit Justinus in eo volumine que adversum Marcionem scribit persecutus est dicens: quia ipsi domino nunquam adqescere: si alium deum diceret preter omnem creatorem. Et iteque in quinto eiusdem operis libro dicit. Et optime inquit Justinus affirmat: quod ante adventum domini nunquam ausus est sathanas blasphemare deum. quippe quod non dum agnovisset damnationem suam. Hec autem nobis necessario de opusculis Justinus dicta

Ecclesiastice historie

Ante ad inquisitionem librorum eius studiosos quosque fideles provocantibus

Qui tunc iuri Rhomane Alexandrineque ecclesie presuerint.

Capitulum. XIX.

Hic octavo anno supradicti punctis Aniceto undecimo anno episcopo patris sui defuncto: successit Soter. Apud Alexandria pro Feladion quatuordecim annis ministrato sacerdotio Agrippinum successorem reliquit.

Qui Antiochensis

Capitulum. XX.

Apod Antiochia pro Theophilus per idem tempus sextus ab apostolis ecclesie pontificatus tenebat. Ubi quartus post Flaronem fuerat Cornelius.

Post quem quanto gradu Veros successerat De his qui memoratis temporibus ecclesiastici scriptores enituerunt.

Capitulum. XXI.

Unc etiam Egesippus de quo super memorauimus in signis habebat. et Dionysius Corinthiorum episcopus. sed et Pinitus nobilissimus apud Eretam in episcopis fuit. Philippus etiam et Appollinaris et Delito Dusanusque et modestus et precipuus Hyreneus: quorum omnium ad nos usque apostolice fidei et sane doctrine preclarissima monimenta perlatasunt.

De Egesippo queque ipse commemorat.

Capitulum. XXII.

Ex quo Egesippus in quanto commetaz priorum libro ubi sententiarum sue fidei plenissima cum astructione designat. indicat etiam quod cum ad urbem Rhomam pergeret: plurimis loca singula episcopis in fide et charitate congressis: omnes eiusdem fidei predicatores doctoresque reppererit filius et de epistola Clemens ad Corinthios scriptura quodam commemorat. que etiam inserere huic operi necessarium duxi. Aut ergo. Et permansit inquit ecclesia Corinthiorum in predicatione recta usque ad presentem episcopum. Quae Rhomam nauigans vidi. et resedi cum eo apud Corinthum diebus multis: delectatus puritate fidei eius. Cum autem venissem Rhomam permansi inibi: donec Aniceto Soter: et Soteri successit Eleutherius. Sed in omnibus istis ordinationibus: vel in ceteris que per reliquas urbes videram: ita omnia habebant sicut lex antiqua tradidit: et pro-

phete indicauerunt: et dominus statuit. Item idem ipse etiam de hereticis qui suo tempore exorti sunt: talia quodam commemorat. Et postea quod inquit Jacobus qui cognominatur Justus martyr effectus est: sic dominus etiam ipse reddens testimonium veritati: electione diuina Symeon cleopbe filius? Episcopus ordinatus: electus ab omnibus pro eo quod esset consobrinus domini. propterea autem tunc ecclesia virgo vocabatur: quia non dum fuerat adulterini verbi subreptione corrupta. Sed Theobutes quodam qui repulsus non meruit episcopatus: ipse cepit initio perturbare omnia et corrumpere. Qui erat ex septem heresibus in populo constitutus. Et quibus erat et Simon: a quo et Simoniani. Eleobi: unde et Eleobiani. et Dositheus: unde Dosithani. et Sorthheus: unde Sortheni: et Dasbutheus: unde Dasbuthei. sed et Venader: unde Venaderiani. Ab istis et Marcioniste: et Carpocratiani: et Valentiniiani: et Basilidei: et Saturniani. Quorum unusquisque diuersis corruptionibus fidei seorsum schisma componens propriam sectam et proprios habuit sectatores. Ex quibus processere pseudo christi: et pseudo prophete: et pseudo apostoli: qui in diuersas partes fratrum unitatem scindentes: per corruptelam doctrine castum ecclesie cubile macularunt: impietate loquentes aduersus dominum et aduersus christum eius. Sed et antiquos iudeorum hereses idem ipse scriptor quodam: vel quante fuerint per hec verba designat. Erant inquit diuerses sententie in circuncisione. id est in filiis israel. que maxime aduersabantur tribui iude ex quo christus est. Erant ergo Jessei. Halilei. Emerobaptiste. Dasbuthei. Samarite. Saducei. Pharisei. Sed et alia que plurima scribit: de quibus ex parte ista pro locorum oportunitate in superioribus memorauimus. Dissertit autem et de euangelio secundum Hebreos et Syrios. et quodam etiam de lingua hebraica disputant: et iudaicam traditionum meminit. per quem indicat se ex hebreis ad fidem christi venisse. Ulex et huius ipse et Hyreneus: omnes antiquorum choros librum attitulatum Sapientie Salomonis dixerunt. sicut et puerbia. et cetera. De apocryphis pro cum ageret aduersum quosdam hereticos: corrupta in his quedam ac falsata esse prohibuit.

De Dionysio episcopo Corinthiorum et de epistolis eiusdem.

Capitulum. XXIII.

Ed veniēdū nobis est tādē ad brī
S Dionysij memoracionez Corin-
 thioꝝ ecclie epi: cuius eruditioe
 z gra quā habebat i sbo dei frue-
 banf nō hi populi solū q̄s regēdos susce-
 perat: s; z pcul positi. q̄b; p eplāz p̄ntiaz
 sui reddebat. Extat deniq; eius ad Lace-
 demonios scripta de catholica fide: i q̄ z
 de pace atq; vnanimitate florētissime do-
 cet. Et alia ad Atheniēses: i q̄ ad euāgelij
 crudelitātē iuitat z cōcitāt segniores: sil
 z arguit q̄sdaz velut pene plaplos a fide.
 cū epus eoz Publi⁹ fuisset martyrio con-
 sumatus. S; z Quadrati q̄ Publio mar-
 tyri successerat in sacerdotio meminit. sil
 z memorat q̄ labore ei⁹ z industria rediui-
 uus q̄dam i eis calor fidei repatus sit. Et
 illō i eadē designat eplā: q̄ Dionysij⁹ Ari-
 opagites: q̄ ab aplo Paulo istruct⁹ credi-
 dit chīm: fm ea q̄ i aploꝝ actib; designāf
 p̄m⁹ apd Athenas ab eodē aplo ep̄s fue-
 rit ordinat⁹. Ferf z alia ei⁹ eplā ad Nico-
 medienses. in q̄ heresim Marcionis ipu-
 gnat: z ecclesiastice fidei regulam mirabi-
 liratione cōstituit. Scribit z aliaz ecclie
 Bortinēsiū: ceterisq; sil ecclesijs Erete. in
 q̄ ep̄m ipoz Philippū velat magnis fru-
 tib; z optimis studijs p̄dituz prestat. Di-
 cit aut ab hereticoꝝ cōiuijs abstinēdū.
 Scribit etiā aliā ecclie Amastrenoz: cete-
 risq; cū ea ponti ecclesijs. i q̄ Bachilidis
 z Elpirti meminit: tanq; q̄ eum cohortati
 sint ad scribēdū. z multa in ea ex diuinis
 sc̄ptur; explanat: silq; ep̄i eoz mentionē
 facit noie Palmee. S; z de nuptijs z ca-
 stitate plā cōmemorat. z ex q̄cunq; lapsu
 resurgētes: z cōuertētes se a pctō etiaz si
 ab heretica pueritate resiliāt suscipi iuz-
 bet. Cōiungit z his alia ei⁹ eplā ad Bnoſi-
 os. in q̄ cōmonet z dep̄cat ep̄m eozuz Pi-
 nitū: ne gūia onera discipuloꝝ ceruicib;
 supponat: neve fratrib; necessitatē com-
 pulse castitatis indicat: in quo nōnulloꝝ
 piclitez infirmitas. Ad que rescribēs Pi-
 nitus Dionysio: sniam q̄dē cōsilij melio-
 ris amplectit. simulq; obsecrat eū post il-
 la q̄ prius scripserat robustioris iā et va-
 lidioris cibi de cetero scripta transmittē-
 re: q̄b; ad melioꝝē p̄fectū ecclie sue popu-
 lus aleret: ne sp cibo lactis inherētes par-
 nuloꝝ vitā i corpe iaz senescēte pdurēt:

37

Simul z recte fidei sue insignia z sollici-
 tudinē quā erga curā plebis exp̄dit: eru-
 ditionisq; ac sapientie z verbi diuini i hac
 eplā Pinit⁹ nobis velut in q̄daz speculo
 viuētē sui dereliquit imaginez. Dionys-
 sij aut auferf et alia ad Rhomanos da-
 ta p ep̄m Soterey. in q̄ instituta antiq̄t⁹
 tradita i ecclia rhomana custodiri libent⁹
 amplexū se his idicat verbis. A pncipio
 nāq; moris est inq̄t nobis fratres oēs va-
 rijs iuuare bñficijs: mltisq; ecclesijs q̄ sūt
 p diuersa terraz loca cūcta q̄b; indigent
 destinare. Singuloꝝq; q̄s necessitates in
 oib; cōsolari: S; p metalla fratrib; rele-
 gatis q̄ vsus poscit p̄bere. Nec ab initio
 Rhomane ecclie facere moris fuit. a par-
 trib; sibi huiuscemodi iustitioe dimissa:
 z sp itegre custodita. Brūs p̄o ep̄s vester
 Soter nō solū seruauit que patres tradi-
 derāt: sed et auxit in melius. Qui non tm̄
 sanctis q̄ vsus corporalis poscit imp̄t̄: ve-
 rū z aduenientes fratres Clementi satis
 z mitissimo cōsolat alloq̄o: z tanq; piūm
 se ac religiosum patrē singul exhibet. In
 hac ipa sc̄ptura meminit etiā eplē Clemē-
 tis ad Corinthios scripte: significās ve-
 teri instituto z antiqua cōsuetudie semp
 ipam eplam lectā esse in ecclia. Deniq; sic
 dicit. Beatā inq̄t dixim⁹ hodiernā dñi-
 cam diē i qua legim⁹ eplam vestrā: quā et
 semp ad nr̄i cōmonitionez legem⁹: sicut z
 illam p̄ozem a Clemēte ad nos scriptam.
 Idē adhuc ipē de eplis suis tanq; falsat;
 a q̄busdā hec scribit. Eplāz ei quasdā fra-
 trib; rogātib; me scripsi. q̄s tm̄ apli satbas
 nezianijs repleuerūt: q̄dam auferentes:
 alia aut addentes. quib; vere positum est
 in iudicio dei. Quid aut miz si dñica ver-
 ba sc̄tē sc̄pture falsare conati sunt q̄ vilia
 hec q̄ nos sc̄psim⁹ corruerūt: Fertur ad-
 huc z alia p̄ter istas Dionysij ad Crisoso-
 rū fidelissimā sorozē sc̄pta. inq̄ cōuenient
 vel serui v̄l mensure ei⁹ rōnabiles ei diui-
 ni verbi exhibuit dapes. Sed de Diony-
 sio satis dictū sit.

De ep̄o Theophilo Antiochēno
 Caplm. XXIII

Theophilū p̄o quē Antiochie ep̄m
 supra diximus feruntur tres insti-
 tutionū libri ad Autolicū scripti.

Ecclesiastice historie

Et alius liber aduersum heresim Vermon-
genis: in quo et testimonijs vtitur de reuelati-
one Joānis. Sed et alij extant eius instru-
ctionū variarū libelli. Igitur ea tēpestate he-
reticū p̄ oēm locūz z̄ z̄aniaz mō pura ver-
bi dei semina maculantibz: et aereas apli-
ce doctrine adulterina admixtiones fe-
tantibz ex oī pte sacerdotes dñi velut vi-
gilantes agricolae: excutere eoz et expurga-
re mala semina nitebant: et tāq̄ solliciti pa-
stores insidiantes lupos gregibz ch̄i cla-
moribz simul insectatiōibzq̄ repellere cō-
monendo: fratres instruēdo: scribēdo etiaz
longe positiz: ipos q̄ interdū sicubi coraz
dephendissent comin⁹ purgendo: et ver-
boz lucta ac disputationū certamīa pro-
sternēdo: alijsq̄ posteris psulantes: q̄stio-
nes eoz et pueras obiectiōes editz cōmē-
tarijs psutando. Inter q̄s et Theophilus
de q̄ nūc loq̄mur: non ignobili aduersuz
eos. id est aduersum Marcionē: indicat
ex his q̄ legim⁹ disputationē congressus.
Huic igitur septim⁹ ab aplis i Antioche-
ne ecclie sacerdotio Darimin⁹ successit:
S̄z et Philipp⁹ quē Dartin⁹ ecclie epi-
scopū supra dixim⁹: nobile etiā ipse moni-
mētū aduersū Marcionē dereliquit. Simi-
liter et Hyreneus.

De Dodesto Capitulum. XXV

Dignificet⁹ aut ceteris Dode-
stus: qui omnes ipius deceptio-
nes et fallacias relecto q̄ uelebā-
tur neq̄tie tegmine denudauit.

De Delitone q̄sq̄ ipse cōmemorat.

Capitulum. XXVI

Delito q̄z Sardēsis antistes ec-
clesie: et Apollinar⁹ apud Jerapo-
lim eccliam regens celeberrimi-
us inter ceteros habebant. Qui et im-
peratori Rhomano Apologeticos silr li-
bros p̄ nra fide luculētissime cōscriptos
porreperūt. Horū quāta relicta sint moni-
mēta q̄ ad nra vsq̄z noticiā puenerūt ins-
fra oñdū. Delitōis de pascha libri duo.
De optima puerlatiōe liber vnus. Sed et
de p̄phetis De ecclia: De die dñica. De fi-
de hominis. De figmēto. De obedientia
fidei. De sensibz. De anima et corpe et men-
te. De lauacro. De veritate. Item de fide.
De generatiōe ch̄i: et de p̄phetia ei⁹. Item

de anima et corpe. De hospitalitate. Itē li-
ber q̄ dicitur clauis. De diabolo et reuelatio-
ne Joānis. De deo corpe induto. Et post
oīa liber ad Anthoninū veruz. In libello
suo de pascha: t̄ps q̄z quo scribebat insi-
nuās ita dicit. Sub Sergio inq̄t: Pau-
lo p̄cōsule Asiē quo in t̄pe Sagar⁹ mar-
tyrio coronat⁹ est: q̄stio ingens aborta est
apud Landiciā de pascha: q̄bz diebz hec scri-
psim⁹. Qui⁹ etiā ipi⁹ libelli mētionē facit
Elemēs Alexandrinus in ope suo: vbi de
pasche rōne scribit: q̄ se dicit ex occasiōe
hui⁹ ipius libelli q̄ a Delitone pus edit⁹
fuerat scribere. In eo aut libro quē ad im-
patorē scribit talia q̄dā memorat illis tē-
poribz aduersū nos gesta. Quō nunq̄ inq̄t
factū est. Hunc p̄secutionē patit⁹ gen⁹ pi-
orū. Effugant⁹ vndiq̄z: nouis decretis per
oēm Asiā p̄mulgaris. Impudentes nāq̄
hoīes et calūniosi qui rape aliena deside-
rāt: occasiōe accepta: impialū p̄ceptorū:
more p̄donum die noctuz grassant: et di-
ripiūt innocentes. Et post aliquāta iterū
dicit. Et si q̄dem te iubente hec faciūt bo-
nū credam⁹ q̄cquid iusto impatore iubes
te cōmittit. S̄z et nos libent⁹ ferim⁹ mor-
tem quaz a te cognoscim⁹ irrogari. S̄z h̄
est solū qd te obsecram⁹: vt ipse prius mi-
nistros p̄teruitat⁹ huius req̄ras: etsi a te
mandate sūt iste q̄s irrogant mortes ipse
discutias. Si p̄o tuā q̄z p̄scientiā p̄ceptū
illō tāimmane et tābarbaz latet: obsecra-
mus ne nos d̄spicias: et patiar⁹ reiligio-
sos ciues tāpublico latrocinio iugulari.
Et itez post aliq̄nta addit etiā hec: Etenim
philosophia hec q̄ nos vrimur: p̄mo qui-
dē florebat apud Barbaros. Introdūta
est aut etiā rhomane vestre conuersationi
Augusti t̄pibz. ex q̄z regni vestri sublimi⁹
culmē ascendit. obseruatiōe hui⁹ auspicijs
cleuatū. Cui⁹ imp̄ij feliciter p̄pagati tu fe-
lix successor exiit⁹. et tradit⁹ tibi feliciter
seruas vna cum filio. Propter quod et si-
mul tibi cū impio traditū nostre philoso-
phie ritū pari religioe: custodi velut q̄ ina-
gressu suo patribz suis cām p̄speritat⁹ itū-
lerit. et fidē q̄ euz ipius Augusti felicitati
bus adoleuit: integram tu quoq̄ nunc re-
gnans illibatāq̄ cōserua. quia nec ipi Au-
gusto in ingressū ei⁹ vel i p̄gressū iriste ali-
qd accidit. sed ecōtrario leta oīa: et omīa

magnis successibus plena: obsecratis deum summus impij huius statu religionisq; huic in se cultoribus. Nec quis principum nisi Nero solus et Domicianus nequa hominum suggestionibus aduersati sunt dogmati nostro. Ex quo tempore accidit nos falsis calumnijs infamari. Si illo errore qui ex ignorantia venerat emendauerunt patres tui qui frequentibus postmodum decretis aniaduenterunt in eos qui auderet molestie aliquid huiusmodi cultoribus irrogare. In quibus auus tuus Adrianus et alios quidem multos iudices: precipue tamen ad Fundanium, proconsulem Asiae pro hoc litteras dedit. Pater vero tuus tecum pariter Rhomani regni apicem reges: omnibus quidem generaliter ciuitatibus: maxime tamen ad Larisecos et Thessalonicenses et Athenienses per his mittit edicta. Te vero multo magis eandem credimus seruare sententiam: imo et multo clementius confidimus peruisurum: tanquam qui vere philosophiae ac pure religionis amator existas. Nec et multa alia nobilitate ab eo scripta in libello de quo memorauimus inferunt. In his autem que de explanatione scripturarum scribit: quasi in prefatione enumeratae sint volumina veteris testamenti quae in canone debeant obseruari. Quas partem scripture indere his necessarij puto. Delito Onesimo fratri salutem. Quoniam quidem frequenter me rogasti pro studio quod habes erga verbum dei: ut excerpam tibi testimonia ex lege et prophetis de saluatore et de fide nostra: simulque indicem qui sit ordo vel numerus veteris testamenti voluminum. Postulata libenter expleui: sciens quod sit in te discendi studium: vltima fidei deuotio: et ut vite eterne desiderio nihil proponas. Scias ergo prexisse me usque ad orientis locum: vbi praedicationis nostrae cepit exordium: et vbi gesta sunt illa omnia quae leguntur scripta. ibique diligenter de omnibus explorasse que essent veteris testamenti volumina. Ibi igitur que cum omni inuestigatione comperi hec sunt: Moyse libri quinque. Genesis. Exodus. Leuiticus. Numeri. Deuteronomium. Tu deinde Iesu naue. Iudicum. Ruth. Regum libri quatuor. Paralippomenon libri duo. Psalmi Dauid. Solomonis puerbia. que et sapientia. Ecclesiastes. Cantica canticorum. Job. propheta autem Esaias: Hieremias. Duodecim prophetarum liber vnus. Daniel. Ezechiel.

el. Esdras. Ex his ergo et Eglogas tibi: id est excerpta testimonia in sex libris digesta transmisi. De Delitonis monumentis ista compim.

De Apollinare
Capitulum. XXVII

Apollinaris homo cum multa a multis habeant: ad nos tamen ista sunt quae venerunt. Apologeticus liber ad praedictum imperatorem scriptus. Et aduersus paganos libri quinque. De veritate libri duo. Et quos postmodum edidit aduersus Lata frigas. Montanum scilicet et pseudo prophetissas eius: qui tunc primum deuiandi a recto itinere exordia sumpserant.

De Busano.
Capitulum. XXVIII.

Sed et Busani (cuius in praecedentibus fecimus mentionem) fert libellus multa eleganter scriptus ad quosdam fratres qui declinauerunt ad heresim: quae dicitur Encratitarum tunc nuper exorta. Cuius auctorem extitisse Tacianum sermo asserit: illum ipsum de quo in superioribus memorauimus: beato Justino testimonium dante: cuius et discipulum ferunt. De quo tamen Hirenus in primo libro contra hereses hoc refert. A Saturnino inquit et Marcione de secederunt et hi qui vocantur Encratites: nuptias refutantes quae a deo antiquitus instituta sunt. et subtiliter accusantes illum qui ab initio masculinum et femininum ad restitutionem humani generis fecit. Sed et ab animalibus abstinendum predicant: ingrati existentes deo qui hec humanis visibus procreauit.

De secta secundum Tacianum.
Capitulum. XXIX.

Contradidunt etiam plurimum hominis salutis inimici. Et hoc nunc inuentum est ab his quibus Tacianus quidam auctor extitit. et huiusmodi blasphemias introduxit. Qui fuit quidem adiutor Justinus: sed donec cum ipso fuit nihil tale sentire se prodidit. Postea vero quam ille martyr effectus est abscidit se ab ecclesiasticis doctoribus arrogantia tumidus: et elatione nimia inflatus tanquam qui se ceteris duceret meliorem primum maluit quam a veteribus traditum doceri institueret stilum: secula quaedam inuisibilia secundum Valerium fabulas introdu-

Ecclesiastice historie

cens. Nuptias autē et fornicationē corrup-
tionēq; pari iudicās lege. filia Bartio
in Saturninoq; cōfirmās. De salute pō
Adāi dubiū deducēda nouis q̄stioib; cō-
mentat. Et paulo post idem Hyrene⁹ ad-
didit etiā hec. Nō mltō autē post Se-
uerus qdā sup̄dicte heresi robur adiun-
gens: fomēta maxima ei⁹ sectatorib; p̄stis-
ti. Un̄ et mag⁹ Seneriani appellati sunt.
Qui vtunt qdē lege et p̄phet⁹ et euange-
lyis: sed p̄ria qdā interpretatiōe scripturarū
sensū p̄uertūt. Obtrectāt at̄ Paulo ap̄to:
et refutat ei⁹ epl̄as. S; neq; act⁹ ap̄toꝝ
suscipiūt. Verūtū prior eoz auctor Tac-
ian⁹ collationē qndā faciēs euāgelioꝝ: ne-
scio quō cōposuit euāgelii vñū ex quatuor
quō Diatesseron noīauit. Quō etiā nūc
habēt a multis. Dicit autē et nōnulla ex ser-
monib; ap̄li p̄mutasse: tanq; q̄ emendare
velit ordines: p̄positionēq; v̄boꝝ. Reliqt
autē h̄ ip̄e infinitū libꝝoꝝ numerū. Sed il-
le quē aduer sus gentes scripsit liber ex oī-
bus script⁹ ei⁹ p̄cipu⁹ et valde vtilis com-
probat. Sed et de his satis dictū.

De Bardesano Syro v̄l script⁹ eiusdē
Capitulū. XXX

D Er idēz t̄ps innūer⁹ heresib; v̄bis
q; pallulātib; et p̄cipue ap̄d De-
sopotamiaz: Bardesanes qdam
vir discretissimus in Syroꝝ lin-
gua: et vehemēs dialectic⁹ aduersū Har-
cionē: aliosq; nōnullos dialogos scribit:
q; p̄ria lingua cōpositos edidit. Sed et
plura alia ei⁹ extāt volumina: q̄ discipuli
ei⁹ in grecū vertere s̄monē. Erat nāq; ita
potens i v̄bo et i doctrina: et i disputatio-
nib; valid⁹ vt plurimos et nobiles viros
habuerit sectatores. Est et ei⁹ ad Antho-
ninū de Fato potētissim⁹ dialog⁹. S; et
alia mltā scripsit: que sat⁹ vtilia et p̄neces-
saria p̄secutionū q̄ tūc erāt t̄pib; extitere.
Ferūt autē hūc ip̄m fuisse p̄mo de Valen-
tini schola: Sed cū magistrū notasset er-
roris: et ineptas ei⁹ fabulas arguisset: vi-
sus est sibi ad meliorē et recte fidei s̄niam
cōuertisse. Flec tū ex integro veterū erro-
rum sordes: maculāq; depoluit: iisdēz pō-
temporib; etiāz Rhomane ecclie Soter
episcopus viuendi finem fecit.

Explicit Liber quartus

Incipit Liber quintus Historie eccle-
siastice cū annotatione capituloz.

Sotur Soteri

Sotur Soteri
ep̄o octo annis i vrbe Rhomane
ma sacerdotio ministrato. du-
odecimus ab apostolis suc-
cedit Eleuther⁹ septimode-
cimo anno imp̄ij Antonini V̄eri. Quo in-
t̄pe p̄ mltas rhomani orbis p̄uincias: ex
acclamationē et seditiōe vulgi p̄secutiōes
aduersum n̄ros durissime cōcitātē sūt ita
vt mltā milia martyꝝ p̄ loca singula fie-
rēt. Quō conijcere ex his facile possum⁹ q̄
ad rez gestaz memoriā p̄seruādā l̄ris mā-
data reperim⁹ et legim⁹. Et quīs d̄ h̄ ple-
nior nobis narratio q̄ de singuloꝝ mar-
tyꝝ p̄secutiōis: sui sub titulo videat ex-
posita: que instructionē parit doctrine et
sciētie necessariā nō minimā p̄tineat. Tū
q̄ p̄nti operi cōpetere duxim⁹ pauca inse-
ram⁹ et multis. Alij nāq; scriptozes histori-
arū referāt bella: trophea: victorias ma-
gistratū: ducumq; fortia gesta concele-
brēt: mortēq; ciuū aut hostiū narrēt: pa-
triā: cōiuges: liberos: diuersis cūcta cedi-
bus p̄fusa describant. noster hic s̄mo qui
narrationē p̄tinet de his q̄ ad deū p̄tinet
reb; absurdū nō erit si bella describit que
caro p̄ anie salute p̄pessa ē: et pugnas q̄s
aia vt celestē patriāz recuparet excepit si
certamia ei⁹ referat q̄ p̄ fide veritatē exi-
git. in q̄b; nō aduersuz mortales milites:
s; aduersū spiritalēs demōes dimicauit
nō p̄ libtate carnis: sed p̄ sp̄s libertate.
si in quā monimētis l̄faz mādēm⁹ p̄lia: q̄
nō pro terraz spacijs: nec p̄uinciaz pos-
sessiōib;: s; p̄ celoꝝ regno et paradisi heredi-
tate pacta sūt. nō regi mortali imp̄iuz q̄si-
tura: s; ab imortali rege oīm deo triūpho-
rum gloriā p̄ceptura.

Quātū et quēadmodū sub Seuero ap̄d
Balliā p̄ pietate subierint mortem.

Capitulū. I.

Silliarū nobi-

lissime vrbes Lugdunē-
siū ciuitas habebat et Vi-
enensū q̄s p̄cipiti lapsu
p̄terfluit rhodan⁹ nobilif-
sim⁹ flumioꝝ. In his q̄ et quanta erga deū